N°. 3190 — 1857

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG 29 OKTOBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 28 Oktober.

Delhi, het groote Babel van de indische muitelingen, is gevallen. Eene blijde gebeurtenis voor de Engelschen, die thans voor 't eerst ruimer zullen ademhalen te midden van de ijselijke bekommernissen, waarin zij sinds vele maanden leven. Die overwinning is van groot gewigt; zij brengt immers een keerpunt aan.

De militaire revolutie in Indië, de vrucht van eene over bijna de gansche bezittingen van Engeland verspreide zamenzweering, ontwikkelde zich in den aanvang met zulke snelheid en kracht, dat daartegen de engelsche bevelhebbers, die, hoewel gewaarschuwd toch verrast werden, onvermogend waren. Het was een algemeene *sauve qui peut.* Aan verzet en beteugeling kon bijna niet gedacht worden, dan in enkele streken, waar óf het volk getrouw bleef, óf eenige meerdere europeesche regimenten verzameld waren. De klimmende beweging der revolutie was alzoo ontzettend, en aanvankelijk was het engelsch goevernement niet in staat om iets anders te verrigten, dan met zwakke middelen te beproeven de revolutie te beperken binnen de streken, waar zij de overhand had gekregen. Het slaagde daarin met moeite.

Gelukkig had een gedeelte van het engelsch leger den moed gehad, om post te vatten onder de muren van Delhi, met het doel om de stad, waaruit het naauwelijks verdreven was, te belegeren. Onbegrijpelijk moeijelijk was de toestand van dat leger, dat, door geen tegenspoed ontmoedigd, stand hield.

Inmiddels raasde de revolutie uit door uitspattingen van wreedaardigheid en weelderigheid, waarvan wij ons in Europa geen denkbeeld kunnen maken. Tot dat de generaal Havelock in het veld kwam, die met een handje vol volks, geteisterd door de cholera, zich een weg trachtte te banen door een leger van duizende Indiërs tot ontzetting van Lucknow, gelegen in de nabijheid van den weg van Kalkutta naar Delhi. Driemaal had hij 't geluk tegen de Indiërs slag te leveren en ze te verwinnen. Wel kon hij Lucknow niet bereiken; maar hij had toch door zijne operatiën bewerkt, dat de engelsche troepen van Lucknow een uitval konden doen en zich proviandeeren. De generaal Havelock verkreeg alzoo een dubbel rezultaat. Lucknow kon stand houden, en hij had het prestige van de engelsche legermagt weer in eere gesteld. De overmoed der Indiërs was op nieuw gebroken door de vrees voor de europeesche legermagt, en aan de europeesche soldaten was op nieuw moed geschonken, dewijl de overwinning weer onder hare banieren was terug gekeerd. Dit was het eerste lichtpunt, dat den Engelschen uit de Oost toelachte.

De inneming van Delhi is het tweede. Zien wij daarvan de reden.

Men kan Delhi houden voor de hoofdplaats en het middenpunt van den opstand. De stad immers is met Kalkutta de meest bevolkte van Indië. Dáár had het engelsch-indiesch goevernement zijne leger-arsenalen opgeslagen, en zijn onmetelijke voorraad van legerbehoeften was in handen van de opstandelingen gevallen. Die opstandelingen hadden daarenboven dáár hun inlandschen vorst aan het hoofd. Zoo ergens derhalve, dan moest in Delhi de opstand georganizeerd zijn. Daarom ook waren naar Delhi van heinde en verre toegevloeid al de regimenten, die, in opstand gekomen, zich een weg naar Delhi konden banen, en niet elders door hunne legerhoofden werden opgehouden. De magt van den opstand, zoowel als hare zedelijke kracht, moeten geacht worden zich dáár te hebben gekoncentreerd.

Men begrijpt daaruit, waarom de Engelschen, in hunne bewonderenswaardige vasthoudendheid, voor Delhi een kamp hebben opgeslagen, en, ten spijt van welke verliezen ook, hunne stelling hebben gehandhaafd, totdat zij, door hulptroepen uit het noord-westelijk Punjaub aangerukt, werden in staat gesteld, om gebruik te maken van de belegeringswerken, tegen Delhi voorbereid, en een aanval te doen.

Na een langen en bloedigen strijd is 't hun eindelijk gelukt, blijkens officiëele dépêches bij 't goevernement ontvangen, om Delhi in te nemen. Het is een groot feit. Onze lezers zullen dat van zelf beseffen uit hetgeen wij boven van Delhi gezegd hebben.

Het verlies voor de muitelingen is onberekenbaar groot. Zij verliezen hunne zetelplaats, hun specie van goevernement, den onuitputtelijken voorraad, dien de arsenalen aanboden, en vermoedelijk ook eene groote menigte soldaten. Velen zijn gesneuveld, meerderen zijn gevallen onder den geesel der cholera of typhus, die ook hen bezocht, of bezweken onder de bloedige twisten, die zij onder elkander hadden. Maar daarbij zal 't niet blijven. De nederlaag in Delhi geleden, zal niet hebben nagelaten tallooze opstandelingen te doen vlugten, om een heenkomen te zoeken. De Indiër is laf van aard. Zoo wreedaardig als hij is, zoodra hij verwint; zoo vreesachtig is hij ook, als 't hem tegengaat. Men moet dus verwachten dat de nederlaag, te Delhi ondergaan, niet weinig zal bijdragen om het leger der opstandelingen te verdunnen. Mag men 't er voor houden, dat reeds in den beginne van den opstand vele indische soldaten met de vruchten hunner plunderingen huiswaarts zijn gegaan; thans zal dit getal niet weinig zijn vermeerderd.

Daarenboven zal de zedelijke uitwerking van de inneming van Delhi zich laten gevoelen door al de in opstand zijnde provinciën, om er vrees en ontmoediging voort te brengen. Ook onder dat opzigt is de gebeurtenis zeer gewigtig. Middelerwijl de Engelschen dagelijks met nieuwe troepen ook nieuwen moed erlangen, gaan de opstandelingen hunne krachten verminderd en ontmoedigd zien.

Natuurlijk gaat dit alles niet als bij een tooverslag. Er is daarvoor tijd noodig. Maar genoeg is het te hebben doen uitkomen, dat de Engelschen het tijdstip zijn ingetreden, waarin de kansen zijn verwisseld, dat is, waarin de kracht van den opstand daalt en die der restauratie klimt. De inneming van Delhi zal van die wisseling de meest blijkbare van de tot dusverre verrigte stappen zijn.

Intusschen, met die inneming is niet alles gedaan. Het is slechts een begin van eene restauratie, die veel tijd, veel inspanning en vele opofferingen van Engeland vorderen zal; maar die, menschelijkerwijze gesproken, eenmaal volgen moet.

Wij zeggen menschelijkerwijze gesproken; want de goddelijke Voorzienigheid, die alles bestuurt, heeft ook alles in handen. Het klimaat van Indië kan, onder Gods toelating, zulke verwoestingen onder de Europeanen aanrigten, dat het engelsche leger door de hitte te niet gaat, gelijk het fransche leger, tijdens Napoleon I, in Rusland onder de sneeuw is begraven geworden. Tegen zulke slagen is niets bestand. Evenwel kan niemand die voorspellen, dan Hij alleen, die alles vermag en weet. Wij kunnen daarvan niets anders zeggen, dan dat zij mogelijk zijn. Maar daarin alleen is dan ook het voornaam gevaar gelegen, 'twelk de Engelschen in Indië te duchten hebben.

Want als men zich bepaalt bij de kennis van 'tgeen onder ons bereik valt, en de kracht der Engelschen tegenover die der Indiërs stelt, dan valt er geen oogenblik te twijfelen, of de Engelschen worden den opstand meester.

Onder de vele redenen, die daarvoor pleiten, zullen wij er maar drie aanvoeren.

1°. De Indiërs hebben geene legerhoofden, die de europeesche militaire taktiek kundig zijn. Hunne generaals zijn sergeanten en misschien onder-luitenants geweest. Wat weten die van de europeesche krijgskunde? Dat de indische regimenten in den wapenhandel geoefend zijn doet weinig af. Wil die geoefendheid hun dienstig zijn, dan moeten zij officieren hebben, die daarvan weten partij te trekken, als zij in 't vuur staan. Maar die ontbreken hun geheel. Zij hebben niemand, die een regiment weet aan te voeren, laat staan een leger. En dan nog, welk een invloed kunnen die sergeanten, tot generaals gepromoveerd, uitoefenen op hunne onderhoorigen! Hoe de tucht gehandhaafd! Zonder tucht heeft men geen leger, maar een troep soldaten, die door elkander loopen?

Het leger der opstandelingen heeft alzoo tegenover de Engelschen weinig te beteekenen, als deze maar troepen hebben, die zij in 't veld kunnen brengen.

2°. De opstandelingen hebben geen eigenlijk goevernement. Delhi kon doorgaan voor het centrum van den opstand en had ook een soort van goevernement door den inlandschen vorst, die aan 't hoofd stond. Maar dezes magt had weinig in Delhi te beduiden. Buiten Delhi had zij niet te gebieden. De opstand heeft derhalve eene volslagene anarchie voortgebragt. 't Gevolg daarvan is, dat er bij gemis van eenheid verbrokkeling van krachten heerscht; terwijl Engeland naar een vast plan kan te werk gaan, om al zijne krachten op die punten aan te wenden, die in de strategie van het land de hoofdpunten zijn. Dat is voor de opstandelingen, die ieder op zich-zelven handelen, niet vol te houden. Dit alleen zou voldoende zijn, om den Engelschen de overwinning te bezorgen.

3°. De opstand is door de hindoesche soldaten bewerkt; maar voorbereid door eene zamenzweering van Mohammedanen, natuurlijk in 't voordeel dezer laatsten, die zich gaarne van den opstand zouden meester maken. Nu is de haat tusschen Hindoes en Mohammedanen voorvaderlijk. Daarin is een element van verdeeldheid, waarvan de Engelschen vroeger meesterlijk gebruik hebben weten te maken, en dat zij nu niet onbenut zullen laten. Die haat toch is zoo groot en zoo diep ingeworteld, dat, als de Engelschen de in opstand zijnde provinciën aan haar lot overlieten, Hindoes en Mohammedanen weldra gewapend over elkander zouden staan en elkander verdelgen. Zij zijn als twee vijandige volken, die, te zamen wonende, elkander naar het leven staan. 't Is tusschen hen als een strijd op leven en dood.

In zulken toestand is het volgens menschelijke berekening ontwijfelbaar, of de Engelschen zullen den opstand fnuiken. Maar dat blijft eene quæstie van tijd, van groote inspanning en van tallooze opofferingen, omdat het land zoo verbazend uitgestrekt, de bevolkingen zoo talrijk, en het klimaat zoo verwoestend is.

In de berigten uit Engelsch Indië, zooals die bijna gelijktijdig te Londen en te Marseille aankwamen, en die wij gisteren, zooals wij ze vonden, uit de Tweede Editie der *Amsterdamsche Courant* overnamen, heerscht op verscheidene plaatsen tegenspraak. Dat Delhi ingenomen is — dit schijnt geen twijfel te lijden. Van den 14e tot den 20e heeft de storm geduurd, die, volgens geruchten, aan 40 engelsche officieren en 600 soldaten het leven heeft gekost. Maar wat allerzonderlingst klinkt is, dat de inname van Delhi gezegd wordt te zijn geschied onder aanvoering der generaals Havelock en Outram, die, volgens een ander berigt, den 19e den Ganges overgetrokken zijn. Men weet, dat deze legerhoofden voornemens waren Cawnpoor te verlaten, om tot ontzet van Lucknow op te rukken, dat den 16e nog wederstand bood, en een nieuwen uitval der oproerlingen had afgeslagen.

Het is onmiskenbaar dat in deze opgave eene vergissing plaats heeft, welke door vollediger en later tijdingen zal opgehelderd moeten worden. De belegeraars schijnen nu op hun beurt door de uit de stad verjaagde muitelingen belegerd te worden, welke toestand zeer netelig is daar de Engelschen in die stad geen levensmiddelen meer vonden. In een dépêche te Parijs ontvangen, wordt gezegd, dat het geheele koningrijk Oude onder de wapenen staat. Wij zien niet in welk nieuws die tijding bevat, en vooral niet waarom daar op geheimzinnigen toon wordt bijgevoegd, dat de britsche Regering dit berigt geheim houdt. Van den aanvang der muiterij toch, was Oude, waarin Cawnpoor, Bithoor en Lucknow gelegen zijn, het landschap, dat het spoedigst en het meest algemeen de partij der opstandelingen omhelsde. Daarentegen verneemt men uit dezelfde dépêche, dat Assim, een nabij China gelegen streek, mede aan het muiten is geslagen. Assim behoort tot de regtstreeksche bezittingen der o. i. Kompanjie. De bevelhebber van Patna heeft gepoogd Gwalior aan de muiters te onttrukken, welke poging mislukt is. Die stad, zegt de dépêche, is daarop door de opstandelingen geplunderd.

In de stad Kalkutta is de opgewondenheid tegen het bestuur der o. i. Kompanjie hoog gestegen. Overal worden protesten tegen haar onderteekend. De gisting schijnt, hoewel de stad rustig is, zeer groot te wezen, althans de Europeanen zelven zijn ontwapend. Men zal zich een partikulier, aan ons medegedeeld, schrijven uit Kalkutta her-

inperen, waarin gezegd werd, dat de europeesche bevolking zich ter zelfsverdediging georganizeerd en gewapend had. De Santals, een volkstam in Bengalen, verjoeg de ambtenaren op 30 mijlen afstands van Kalkutta. Het berigt dat, ten gevolge van de muiterij, hongersnood in het prezidentschap Bengalen heerscht, schijnt zich niet te bevestigen. De goeverneur der noord-westelijke provinciën is overleden. Over de andere berigten, plaatselijke muiterijen betreffende, is geen nieuw licht verspreid.

De kommissie van rapporteurs van de Tweede Kamer heeft het voorloopig verslag opgemaakt ter zake van het ontwerp van wet, houdende hoofdstuk I der Staatsbegrooting over 1858.

Daaruit blijkt, dat bij die gelegenheid in twee afdeelingen is besproken de politieke gedragslijn van het kabinet. Men herinnnerde daar, dat dit bewind met bepaalde roeping was opgetreden, die door de vaststelling der onderwijs-wet was geëindigd. Nu, als ware het, bij de intrede van een nieuw tijdperk, bestond er geen zekerheid omtrent het politieke stelsel, de leidende gedachte van het ministerie. De leden, die dit punt bespraken, oordeelden er op te mogen aandringen, dat vóór de beraadslaging over de begrooting, van de zijde der ministers eene onbewimpelde verklaring omtrent hun politiek systeem wierde gegeven.

De indruk der begrooting-zelve was bij vele leden gunstig. Huns inziens getuigt zij van gedurig toenemen der kosten van de huishouding des Staats, zonder dat men bezuinigt, waar dit mogelijk is. De meerderheid was gestemd tegen den algemeenen maatregel van verhooging der traktementen van de ambtenaren.

Uit het voorloopig verslag omtrent de wet op de rijksmiddelen over 1858 blijkt, dat de groote meerderheid *niet* is gestemd voor de afschaffing van 38 opcenten bij den accijns op het geslagt. Men miste daarin een vast stelsel, en vreesde de afschaffing van den aceijns op de brandstoffen onbepaald verschoven te zien.

Men verneemt, dat gisteren het handelstraktaat tusschen Nederland en België is onderteekend.

De *Utrechtsche Courant* geeft een brief van professor *Vreede*, die den schrijver vereert. Hij komt daarin op tegen de dweepzucht dergenen, die den heer Olivier bestrijden omdat hij de vriend is van Thorbecke. De heer Olivier is te Groningen op de kandidaten-lijst geplaatst, die is opgemaakt om een vakanten leerstoel aan die universiteit te vervullen. Aanstonds is men in de weer om den heer Olivier te bevechten; en hij wordt afgeschilderd als een vijand van den Koning. Ziehier wat de heer Vreede daarvan zegt:

»Op een eerste dubbeltal voor den opengevallen Leerstoel in de Regten met wijlen den Hoogleeraar *den Tex* (1), en na diens weigering van het beroep naar Utrecht, op een tweede met den Hoogleeraar *Star Numan* geplaatst, werd ik na mijne benoeming in Februarij 1841, bij Koning *Willem II* ten gehoore toegelaten. »Het is mij aangenaam U te zien, voegde de ridderlijke Vorst mij minzaam lagchende toe: men heeft mij gezegd, dat het Uw voornemen was, den Studenten *utopieën* te leeren." — »Geene utopieën, Sire, antwoordde ik, maar waarheid." — »Nu, hernam de Koning, waarheid mag ik zelf ook; er waren er die mij Uwe aanstelling ontrieden en daartegen waarschuwden; maar ik heb vertrouwen in U gehad." — »Sire, verzekerde ik, dat vertrouwen zal niet beschaamd worden." — In hoeverre wetenschappelijk aan dat vertrouwen voldaan zij, waag ik niet te beslissen, maar dat uit een politisch oogpunt, de Regering van *Willem II* in 1848 geene reden tot berouw heeft gehad over eene keuze, die weleer als een opmerkelijk feit en de liberale rigting van het nieuw Bewind kenschetsende, in de *Arnhemsche Ct.* was toegejuicht geworden, dit althans meen ik den ijveraars (2) te moeten tegenwerpen, die in hunne blinde hartstogtelijkheid, zich niet ontzien, zonder bewijs den Heer *Olivier* als vijand van het Koningschap, den onderdaan als partij van den Vorst voor te stellen!

»Utrecht, 27 Oct. 1857. »G. W. VREEDE."

Gisteren zijn de pleidooijen in de zaak van de Haarlemmermeer hervat. Mr. Faber van Riemsdijk, van 's Hage, pleitte voor den Staat der Nederlanden. Aanstaanden Donderdag ten 1 ure zal Mr. Brugmans ten slotte voor Leiden dupliceeren, omtrent de quæstie der al- of niet-ontvankelijkheid van haren eisch.

Eergisteren is het nieuwe scheikundige Laboratorium, in de Staalstraat, plegtig geopend, met eene feestrede van den hoogleeraar v. Baumhauer. De burgemeester heeft deze rede beantwoord, en daarbij verklaard, dat de nieuwe inrigting beantwoordt aan de behoeften der wetenschap en der hoofdstad volkomen waardig is. Hij droeg voorts het laboratorium op aan de zorg van heeren kuratoren der doorluchtige school, namens welke de heer Mr. Teding van Berkhout in de aanspraak de instelling aanvaardde.

(1) [illegible] het Regt, 14 November 1840.

(2) [illegible] Ct., 27 Oct. 1857.

Z. M. heeft benoemd tot burg. der gem. Broek in Waterland B. Koker, alsmede eervol ontslagen uit zijne betrekking van not. te 's Heerenberg (arrond. Zutphen) mr F. de Both; en goedgevonden, het bij besluit van 5 Dec. 1851 ingestelde eereteeken, tot belooning van eervolle langdurige werkelijke dienst bij de schutterijen, aan verschillenden toe te kennen.

'sGRAVENHAGE, 27 Okt. De baron von Doblhoff, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. M. den Keizer van Oostenrijk bij het Ned. Hof, is in de rezidentie teruggekeerd.

— In de najaarszitting van de Prov. Staten van Zuid-Holland, die den 3n Nov. zal worden geopend, zullen, behalve de 103 bijzondere polderreglementen, o. a. worden behandeld: 1°. ontwerp van wijziging van het reglement voor het hoogheemraadschap van de vijf heemlanden; 2°. ontwerp van een nieuw reglement op de uitoefening der jagt en visscherij in de provincie Zuid-Holland, en 3°. ontwerp-reglement op de invordering der sluis- en doorvaartgelden aan de Mallegatsluis te Gouda, met tarief van heffing.

'sHERTOGENBOSCH, 26 Okt. De plaats gehad hebbende paarden-, beesten-, linnen- en lakenmarkt was, wat hoornvee betreft, belangrijk, zoowel in kwaliteit als kwantiteit; ruim 400 vette beesten stonden aan de lijn: met veel handel, en tegen goede prijzen werd verre weg het grootst gedeelte verkocht; in paarden was minder aanvoer, goede prijzen werden echter vooor paarden van goede kwaliteit besteed.

GRONINGEN, 25 Okt. De gemeenteraad heeft gisteren, met 20 tegen 1 stem, besloten de aangevraagde subsidie van 3 ton te verleenen, ter verbetering van de kanalen in deze provincie. Een voorstel — om als *voorwaarde* ook te stellen, dat de zuiverheid van het water in deze gemeente door de nieuwe kanalisatie niet mogt afnemen, werd niet aangenomen, omdat men het voldoende achtte, het vertrouwen van den raad uit te drukken, dat door het gewestelijk bestuur daarvoor zal worden gezorgd, enz. (*H.*)

KAMPEN, 26 Okt. Het vee, alhier ter markt aangevoerd, was veel lager in prijs dan de vorige week; ook de boter was lager.

MAASTRICHT, 26 Okt. De waterstand in de Maas blijft bij voortduring zoo laag, dat noch de stoombooten op Luik en Venlo, noch eenig ander afgeladen vaartuig de rivier kunnen bevaren; hetgeen nu reeds meer dan drie maanden het geval is.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 26 Oktober. In den laatsten tijd is veel gesproken van een nota, welke van Engeland zou zijn uitgegaan, en waarbij dit land zijn volkomen adhæsie hecht aan de door Oostenrijk en Turkije gevolgde staatkunde betreffende de quæstie der Donauvorstendommen. Men verneemt thans dat die Nota niet bestaat.

— De *Patrie* spreekt formeel het gerucht tegen, dat in de laatste dagen in omloop was van een gedwongen koers, die aan de fransche bankbiljetten zou worden gegeven. De *Constitutionnel* logenstraft mede dit gerucht.

— De heer de Grammont fransch gezant te Rome, is naar zijn bestemming vertrokken.

— De graaf de Rayneval is volkomen hersteld van de ziekte, waaraan hij sedert eenige weken lijdende was. Zijne gezondheid vergt evenwel nog veel behoedzaamheid. Alvorens naar St.-Petersburg te vertrekken zou de geachte ambassadeur eene maand te Nizza gaan doorbrengen.

— De maarschalk Narvaez wordt dagelijks te Parijs verwacht.

— Op Allerheiligendag zal in al de parochiën, gedurende de beide diensten, ten voordeele der armen gekollekteerd worden. Verleden jaar bragten de kollekten, zoowel in de kerken als aan de huizen gedaan, eene som van 1.143.663 franken op. Men ziet daaruit, dat in de parijsche bevolking nog veel edelmoedigheid en groote hulpmiddelen bestaan.

— De Keizer heeft bevolen, dat hem een uitvoerig berigt zou worden ingediend over den toestand der departementen, welke door de overstroomingen hebben geleden.

— De heer de Lesseps begeeft zich eerstdaags naar Konstantinopel, om bij den Sultan op de uitvaardiging van den reeds vroeger beloofden firman aan te dringen. De Suez-quæstie staat zoo goed als zij kan en men vertrouwt, dat de goedkeuring des Sultans voor het Suez-kanaal zal verkregen worden. Reschid Pacha is zeer ingenomen met deze onderneming.

— De *Pays* bevat heden een artikel tegen Turkije, hetwelk duidelijk aantoont welken ongunstigen indruk alhier de benoeming van Reschid-Pacha tot grootvizier heeft te weeg gebragt. De *Pays* meent, dat deze ministeriëele verandering aan de kuiperijen te Konstantinopel de kroon opgezet en de Porte bewezen heeft, dat zij de welwillendheid niet heeft verdiend, welke haar de mogendheden in den oosterschen oorlog bewezen hebben.

— Het is bekend hoeveel kwaads in Frankrijk de ongodsdienstige, onzedelijke en omwentelingsgezinde geschriften stichten, die overal met ongehoorde stoutheid te koop worden aangeboden. De Bisschop van Straatsburg spreekt hier volgenderwijze over:

»Het is onmiskenbaar dat een plan tot verleiding op groote schaal georganizeerd is. Kolporteurs van boeken doorkruisen onze steden en vooral het platteland om al wat de fransche en buitenlandsche pers het meest geschikt tot uitroeijing des geloofs en bederf der zeden oplevert, onder het volk te verspreiden. Door in het duister verborgen handen betaald, ontmoet men de zendelingen dezer propaganda overal. De pogingen dier verborgen propaganda strekken om in de gezinnen het venijn te doen doordringen, dat in hun verfoeijelijke boeken vervat is. De vlugschriften worden zelfs om niet uitgereikt aan degenen, welken de geringe prijs nog zelfs te hoog was, en dikwijls wanneer de deur zich voor den verkooper sluit, wordt zijn koopwaar ter sluik door het venster ingedragen."

Aan deze onzedelijke en godlasterende propaganda paart zich de protestantsche propaganda, die wel niet met de eerste te vergelijken is, maar waarover een katholieke Bisschop toch zich heeft te beklagen en waarover de Bisschop van Straatsburg zich dan ook zeer beklaagt. Eugene Sue heeft overigens doen zien, dat de vrijgeesten met alle magt het Protestantismus in de hand werken, 'twelk zij als de onvermijdelijke voorlooper hunner eigen propaganda beschouwen. In navolging van Mirabeau, die Frankrijk onkatholiek wilde maken, heeft E. Sue een jaar voor zijn dood geschreven: »Protestantizeeren wij het land, dat wij niet dadelijk ongeloovig kunnen maken; het Protestantismus zal de deur openen, het ongeloof en de omwenteling zullen volgen.

— In de dagbladen vindt men een brief van den fabriekant Chamborn te Chailord in de Ardèche, waarin hij verzoekt bekend te maken, dat hij door de edelmoedigheid des Keizers wederom in staat is gesteld zijn fabriek, die den 10den September door de overstrooming verwoest werd, te herstellen en zijne werkzaamheden te hervatten.

Die som hem daartoe door den Keizer geschonken, bedraagt 10000 franken.

De schade door de laatste overstroomingen van de Allier is grootelijks overdreven; thans zijn de wateren volkomen in hunne bedding teruggekeerd. De spoortrein tusschen Issoire en Moulins heeft slechts twee dagen de dienst moeten staken, en eeniglijk uit voorzigtigheid, en niet omdat de beweerde openingen in den weg moesten gedempt worden.

— Men meldt, dat een geleerde scheikundige te Lyon, de heer Lucas, een kompozitie heeft uitgevonden, wier elementen zeer goedkoop zijn en den guano kunnen vervangen.

De heer Lucas, die lang in Egypte heeft gewoond, heeft daar zijn stelsel reeds in praktijk gebragt, maar schijnt het sedert verbeterd te hebben. Althans de proeven te Lyon genomen hebben den besten uitslag opgeleverd.

Men heeft slechts voor 50 franken van den mest van den heer Lucas noodig, tegen 320 franken guano. Te Lyon zullen de proeven op groote schaal worden voortgezet.

— De *Courrier des Alpes* geeft volgenderwijs een overzigt van de grieven en den toestand van Savoije op het oogenblik der verkiezingen voor de hernieuwing der kamer van afgevaardigden:

»Savoije is inderdaad niet zeer ingenomen met het statuut, want het stelt het niet veel anders voor dan al het steeds meer en meer toenemend indringen van Italianen en Piemonteezen in de adminstratie, in de regterlijke magt, in de belastingen, in de kollegiën, in het leger, kortom in alle door het goevernement bezolgdigde posten, 'tgeen bij gevolg de trapswijze verwijdering van Savoyaarden uit al die plaatsen, waar de geregtigheid en zelfs eene goede staatkunde hen moesten roepen, medesleept.

»Savoye kent nog niet de gevolgen van het statuut dan door rampzalige oorlogen, waarin werkelijk het bloed zijner kinderen met roem gestort is; maar — een verwijt dat voor altijd op dwaze ministers zal wegen, — dat bloed 'twelk op hunne hoofden moest neerkomen, heeft gestroomd om een dwaze zucht naar veroveringen en vermetele ondernemingen te ondersteunen, welke noch door de eer noch door de belangen van het land geëischt werden. Het kent de gevolgen van het statuut slechts door de belangen zijner ten voordeele van den vreemde geofferde nijverheid, en door een verspilling van de schatten, welke de spaarzaamheid en de wijze voorzienigheid onzer koningen langzaam gezameld hadden, die het volk slechts met geringe belastingen bezwaarden. Het kent de gevolgen van het statuut slechts door een schrikbarende schuld, door steeds klimmende en immer ontoereikende belastingen, door onafgebrokene leeningen, door wetten die het heiligdom des eigendoms schenden en de burgerlijke vrijheid, door de beschikking over bisschoppelijke zetels, de inlichtingen en de verbanning van Vorsten der Kerk, en door de geweldige schending van traktaten,

gesloten tusschen het sardiniesch goevernement en den algemeenen Vader der geloovigen."

— Uit Piëmont berigt men uit een goede bron, dat de intendanten het bevel hebben ontvangen, om hardnekkig de katholieke kandidaten te bestrijden, en dat zoodra een of ander ambtenaar min of meer mogt verdacht zijn zoodanige kandidatuur te ondersteunen, hij voor zijn chef moet worden geroepen, die, op straffe van den ministeriëelen toorn, hem aanmaant van zijn voornemen af te zien.

Terwijl overigens al de ministeriëele dagbladen met alle kracht de katholieke kandidaten bestrijden, uiten zij zich nooit ongunstig ten aanzien der kandidaten van de linkerzijde en het mazzinismus; zelfs de kandidatuur van Callenga is volstrekt niet door de liberale en ministeriëele pers aangevallen.

— Men leest in den *Bon sens* van Annecy:

»Onze missionarissen van St. Franciscus van Sales en onze geestelijke zusters van den H. Jozef, die in de eerste dagen der maand Junij dezes jaars vertrokken waren, zijn in het begin van September gelukkig in Indië aangekomen.

»Op dat tijdstip was de provincie Madras in rust, en men vertrouwde dat de opstand er niet zou doordringen. Het goevernement had evenwel voorzorgen genomen en streng tegen de personen gehandeld die men van zamen te zweeren verdacht hield. Het volk is overigens in de onmogelijkheid om de wapens op te vatten."

ENGELAND.

LONDEN, 26 Oktober. De beurs is zeer levendig aangedaan geworden door de uit Amerika ontvangen nieuwstijdingen. Een sterke daling is er het gevolg van geweest. Evenwel is de beurs met een betrekkelijke vastheid gebleven ten gevolge der houding van de direkteuren der bank, die niets aan het diskonto hebben veranderd

— Den 14n Oktober is te Dublin het gedenkteeken ter eere van den dichter Thomas Moore met groote plegtigheid onthuld. Het bestaat uit een bronzen standbeeld des dichters op een voetstuk van graniet.

— De dagbladen van New-York, door de laatste pakketboot aangebragt spreken van een botsing die te Chili tusschen den prezident en het kongres zou zijn uitgebarsten. Het laatste zou, volgens de beweering dier bladen, zekere liberale maatregelen ten opzigte van de verkiezingen, de vrijheid van drukpers en de uitbreiding van het openbaar onderwijs hebben aangenomen, en de prezident had daaraan zijn bekrachtiging onthouden. Alvorens uit elkander te gaan, had de Kamer geweigerd de begrooting aan te nemen. Deze nieuwstijding is in al haar bijzonderheden verzonnen. Te Chili is geen spraak geweest van eenige wet op de drukpers, noch op de verkiezingen, noch op het openbaar onderwijs.

— De *Sun* heeft tijdingen China ontvangen, gedagteekend 13 Augustus, volgens welke de kommissaris Yeh naar Peking zou zijn ontboden om er de blijken van gunst zijns Souvereins te ontvangen. De opvolger van Yeh, uit Peking te Chagchan in Fouh-Kien, na een vier maandelijksche reis aangekomen, moet ziek en lam, doch zeer werkzaam zijn. Hij verzamelt alle mogelijke inlichtingen over de bewegingen der Barbaren, alvorens naar Kanton te gaan om Yeh te vervangen.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 24 Okt. Sedert eenige dagen bemerkt men in onze bladen een veel grootere welwillendheid in den toon, dien zij tegen Rusland aanslaan, dan in den laatsten tijd doorgaans het geval geweest is. Men schrijft dit toe aan de bijeenkomst te Weimar.

De zaak der vorstendommen, welk vraagstuk op dit oogenblik den geheelen politieken toestand met betrekking tot de buitenlandsche mogendheden beheerscht, is een quæstie geworden, wier oplossing op de zekerheid en rust van Europa grooten invloed kan uitoefenen. Oostenrijk kan zich voortaan onthouden van als kampvechter voor de Suzereiniteitsregten van Oostenrijk op te treden, want de staat van zaken zal daarvoor de beste pleitrede leveren. Men houdt zich sinds eenigen tijd bezig met moeijelijkheden, welke Oostenrijk desniettegenstaande zou hebben opgeworpen aangaande de uitvoering van een artikel uit het parijzer verdrag, betreffende de scheepvaart op den Donau. Evenwel wordt beweerd, dat van die moeijelijkheden niets bestaan heeft.

— Mgr. Cullen, Aartsbisschop van Dublin, is in zijn aartsbisschoppelijke stad teruggekomen van zijn reis naar Rome. Het *Freeman's Journal* berigt, dat verscheidene katholieke Bisschoppen uit Ierland zich naar Dublin begeven hebben, ongetwijfeld om mededeeling te ontvangen der instruktiën, welke de eerwaarde Aartsbisschop van den H. Stoel ontvangen heeft. Het blad noemt onder anderen de Aartsbisschop en Bisschoppen van Armagh, Tuam, Cork, Killaloe, Clogher, Down en Connor, Clonfert, Raphoe, Limerick, Meath en Elphin. Eene vergadering heeft den 20n Oktober moeten plaats hebben.

— De door den Keizer van Rusland genomene maatregelen tot vermindering zijns legers hebben meer waarschijnlijkheid dan ooit gegeven aan de in omloop zijnde geruchten over de vermindering des oostenrijkschen legers. Men zegt dat 5 à 6000 paarden en ongeveer een derde der artillerie buiten werking zou worden gesteld. Van de infanterie wordt niets naders berigt.

BERLIJN, 24 Oktober. Men heeft opgemerkt, dat de prins van Pruissen den voorgeschreven eed op de Grondwet, in geval van regentschap of troonsbestijging, niet heeft afgelegd. Er is dus voor het oogenblik van niets anders sprake dan van een tijdelijke overdragt der koninklijke handteekening.

De prins heeft er zich dus toe kunnen bepalen om in zijn boodschap te verklaren, dat hij de zaken, in overeenstemming met de wetten, zal leiden, daarbij de Grondwet des koningrijks in acht nemende.

Nog heeft men opgemerkt, dat de prins er op gedrukt heeft, dat niets veranderd zal worden in het personeel van het hooger bestuur, noch in den loop der zaken, welke hij leiden zal volgens de bekende inzigten van den Koning.

Deze verklaring heeft ten doel de ongerustheid van dezen en de hoop van genen weg te nemen, welke zich altijd bij een nieuw bestuur kenbaar maken. De prins neemt met bewonderenswaardigen takt van zijn taak alles weg, wat die doornachtigs en moeijelijks zou kunnen opleveren, maar verbindt zijn toekomst onder geen opzigt.

Pruissen zal dus in het vervolg den weg volgen, welken het van te voren vond aangewezen, en voor het oogenblik kan men zeker zijn dat geen besluit gegeven wordt, dat een al te ernstige strekking hebben zou. Evenwel is het algemeen gevoelen hier, dat men een overgangstijdperk intreedt en men gelooft, zoo deze toestand langer blijft aanhouden, in het vervolg meer beteekenisvolle veranderingen te moge gemoet zien.

— De pruissische Regering heeft den heer von Bismarck den last opgedragen, om op den bondsdag te Frankfort zonder uitstel de zaak tusschen Holstein en Denemarken ter sprake te brengen en daarvoor de medewerking van Oostenrijk in te roepen.

— Uit Rusland wordt geschreven dat het hetgeen daar de gemoederen het meest bezig houdt de zoogenaamde »losmaking" der boeren van den grond is. Het aantal grondeigenaars, die den boer als een zaak beschouwen, is heden in Rusland zeer gering. De nieuwe verhoudingen, die tusschen den meester en den lijfeigene geboren zullen worden, houden het meest de aandacht bezig, en men ziet de ukase daaromtrent met belangstelling te gemoet. Om dezen veel omvattenden maatregel te beramen is op s' Keizers bevel een geheim komitté benoemd, dat zijne werkzaamheden geheim houdt en niet voordat het daarmede geheel gereed is, daarvan iets zal bekend maken.

— De Regering van Keurhessen heeft aan de Kamers een wetsontwerp aangeboden, op de vorming der Eerste Kamer betrekking hebbende. Volgens dit voorstel zal de Soeverein de leden dezer Kamer benoemen. Daarenboven zullen daarin van regtswege zitting hebben de eerste burgemeesters van Kassel en Fulda, alsmede een professor der hoogeschool en een lid van het kapittel der laatste stad. Deze twee leden ter vervanging van den vice-kanselier der hoogeschool en van den Bisschop van Fulda.

Zoo een regeringsvoorstel in de beide Kamers een verschil van zienswijze opwekt, zoodat de eene het aanneemt en de andere het verwerpt, zullen de twee Kamers zich in eene gemeenschappelijke zitting vereenigen, waar de meerderheid der stemmen het hangende vraagstuk zal oplossen.

— Uit Zweden wordt gemeld, dat de Staten aan Koning Oskar, bij gelegenheid zijner tijdelijke verwijdering van de openbare zaken, een adres van rouwbeklag hebben ingediend.

ITALIE.

ROME, 10 Oktober. Het *Giornale di Roma* berigt dat de Paus aldaar van Civita Vecchia is teruggekerd.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 28 Oktober.

BEVALLEN (22 Okt.): J. C. A. von Hemert, geb. Schumer, Z. — (25 Okt.): L. Loos, geb. Dehlman, Z. - A. van Hulst, geb. Leendertz, D.

OVERLEDEN (21 Okt.): G. de Clercq, 36 j. — (23 Okt.): N. H. H. de Marcas, 23 j. - E. P. L. Wijbenga, 50 j. — (24 Okt.): A. Beetz, 78 j. - J. Reynvaan, 45 j.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 55	Livorno	2/m.	f 33¾
»	zigt	» 55½	Napels	»	» 84
Bordeaux	2/m.	» 54¾	Petersburg	»	» [illegible]
»	zigt	» 55½	Weenen	6/w.	» [illegible]
Madrid	3/m.	» 238	Augsburg	»	» 85 7/16
Cadix	»	» 240	Frankfort	»	» 99
Seville	»	» 237	Hamburg	2/m.	» 34 11/16
Bilbao	»	» 237	»	zigt	» 35 5/16
Lissabon	»	» 41	Londen	2/m.	» 11,55
Porto	»	» 41	»	zigt	» 11,72½
Genua	2/m.	» 46½	Rotterdam	»	» ½

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Fonds	Rente	26 OKT. 4½ u. gebl.	27 OKT. 4½ u.		gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.	103½			
Nederl. Bank	4				
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	62 1/16	62	62⅝	62⅝
Dito Dito	3	74¼	74 11/16		
Dito Dito	4	95⅜	95 7/16	95 9/16	95 9/16
Amortisatie-Syndikaat	3½	89			
Aand. Handel-Maatsch.	4½	144¼	143	144	144
dito Contant	4½	144¼	142¼	143	
Oost-Ind. Leening	4½		92¼		
Aand. Holl. Spoorweg					
Leening idem	4½				
Aand. Rijn-Spoorweg	4½				
Maatschappij van Weld.	4				
België, Cert. Adm. B. Bk.	2½				
Dito *Rothschild*	2½	50	50¼		
Frankrijk, Certifikaten	3		60¼		
Spanje, Obligatiën	1¼	25	24⅞	25 1/16	25
Dito	3	41¼	41		
Dito Binnenlandsche	3	36⅜	36¼	36⅝	36⅝
Amortisable Schuld					
Bewijzen Coupon		5⅞			
Portugal, Obligatiën	3	43½	43⅞	43½	43½
Dito 1856	3	43	43½		
Uitgestelde					
Rusl., Obl. bij *Hope en C°.*	5	102½	102⅝		
Dito bij idem 1828/1829	5	101½	101⅞	102	101⅞
Cert. bij idem 1831/1833	5	91	91	91¼	
Dito bij idem 1840	4	83½	83⅝		
Dito bij *Stieglitz*	4	83⅞	83⅝		
Dito Nieuwe	4				
Dito 5de Serie	5	96½	96	96⅝	96⅝
Dito 1855, 6de Serie	5	98⅛	98	98⅞	98 1/16
Dito Adm. te Hamburg	5		95	95½	95
Dito dito te Londen	5				
Dito dito dito	4½	93½			
Inschrijv. in Assignatiën	6		63¾		
Certifikaten van dito	6	64	64¾		
Spoorweg Aandeelen	5		73½		
Polen, Aand. 1835, fl. 500		f 153			
Obligatiën	4 pCt.	77½			
Pruissen, Oblig.	4½				
Aandeelen 1854	3½				
Beijeren, Spoorweg Aandeelen					
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5				
Dito dito	4				
Dito Metalliek	5	71¾	71⅞	71½	71⅞
Dito Rente Amsterdam	5	83¾	83⅝	83⅝	83⅝
Dito Nationale 1854	5	73⅜	73⅛	73⅝	73⅝
Dito dito	2½	37½	37½	37⅛	
Weener Bankaktiën		f 1075			
Dito Aand. fl. 250, 1839					
Dito dito 250, 1854	4 pCt.	306	305	306	
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5				
Dito bij *Rotschild*	5				
Denemarken, Obl. te Lond.	5				
Dito	3				
Braz. Geldl. 1824 v. £ 100	5				
Dito 1839 van £ 100	5	96			
Dito 1843 » 100	5	96	95½		
Dito 1852	4½				
Sardinië	5				
Peru, Geldl. 1854	4½				
Dito te Parijs	3				
Ecuador, Oblig. 1855	1	13½	13⅞	13¼	
Venezuela, dito 6 pCt. thans	1¾	27½	27	27¼	
Dito Uitgestelde	3	11¼	11⅞	11⅞	
Grenada, Obligatiën	3	17½	17	17½	17⅛
Dito Uitgestelde		5½	5⅞		
Mexiko, dito	3	18	17⅞	17⅞	17 11/16
Nrd-Amer. Ph. *Hope en C.*, Lr. A		f 692			
Dito dito	Lr. B				
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.				
Amerik. Bank-Aktiën					
Illinois Spoorw. Aandeelen		85	88	90	
Dito Oblig. Constr. Bons.	7 pCt.	71	72	75	
Louisiana	5				
Grieken, Obl. Geldl. 1825	5				

Sp. Prost 43, 44.

De markt verkeerde over het algemeen in een betere stemming, met veel handel in oostenrijksche en spaansche fondsen. Illinoys hebben zich eenigzins van hunnen teruggang hersteld en sluiten 4 pCt. hooger bij gisteren.

Koers van het Geld: Beleening 6 pCt. Prolongatie 6 pCt. Diskonto 6 pCt.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 27 Okt. Belg. leen. 2½ pc. 54g; Obligatiën 4½ pc. 96⅜p, Spanje 1¼ pc. 24⅝p; Binnenl. 3 pc. 36⅝p; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Met. 5 pc. 75¼p; id. Nationale 77½.

PARIJS, 27 Okt. Fransche 4½ pc. 90.75; 3 pc. 66.60; 1½ pc. Spanje 25⅞; 3 pc. id. 37⅝; Fr. O. Sp. 667; Rom. Leen. —.

MADRID, 26 Okt. 3 pc. Schuld 39.50; id. 1¼ pc. 27.15.

LONDEN, 27 Okt. Consols op tijd 88⅞; Spanje buitenl. 1½ pc. 25⅜; Rusl. 5 pc. 105; id. 4½ pc. 96½; Holl. 4 pc. 97; id. 2½ pc. 63½; Sard. 5 pc. 89½; Bras. 101; Peru 4½ pc. 76; Gren. uitg. 6; id. werk. 18; Mexiko 3 pc. 18⅞; Portugal 3 pc. 43; Ecuador 13½; Venezuela 30; Wissel op Amst. 11.19½; Hamburg 13.09½.

WEENEN, 27 Okt. Met. 5 pc. 80½; Nationale 81⅞; Bank-Aktiën 999; Credit Anst. 203; Noord-Bahn akt. 171½; O.-Fr. Spoorw. akt. 277⅞; Saltzb. 100½; Lomb.-Venetiaans. 91; Wissel op Londen 10.15; Goud 9½; Zilver 6¼.

BERLIJN, 27 Okt. 4½ pc. Pr. Staatsch. 99; 5 pc. Rusland 102½; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. 18½; Amst. kort 141⅝; Hamb. 150; Petersburg 99½; Diskonto 6½.

HAMBURG, 27 Okt. Spanje 3 pc. —; id. 1½ pc. 23⅞; Rusl. 5 pc. 99½; 4½ pc. 92½; 3 pc. Mexikanen —; Vereins-

bank 99¾; Noord-Duits. bank 90½; Wissel op Londen 3/m. 13.04½; id. kort 13.0½; Amst. 36.30; Diskonto 8½.

FRANKFORT, 27 Okt. 5 pc. Met. 74⅝; 1¼ pc. Spanje binnenl. 24 15/16, id. 3 pc. —; Wissel op Londen 3/m. 117⅝; Parijs —; Weenen 111⅞; Amsterdam —; Diskonto 6.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 27 Okt. Gerst. 127/2 ℔ Libau *f* 215 kont. — Moutwijn *f* 17.—; Jenever *f* 22 50; Amst. Proef *f* 23,75, per ned. vat zonder fust, zonder de belasting; Spoeling *f* 0.70 per ketel.

LONDEN: 26 Okt. *Suiker.* De markt blijft flaauw en de handel stil. Vrijdag werd eene lading van 1250 k. Havana blond, op de kust, a 32 sh. voor Bristol gedaan. Voorraad 61,497 ton tegen 51,880 ton in 1856. Voor geraffineerd is goede vraag tot de laatste prijzen. — *Koffij.* Verschillende partijtjes Nat. Ceylon, uit vroegere veilingen terug genomen, zijn tot lage prijzen gedaan. Eene lading van 2400 b. Port-au-Prince is verkocht van de Middell. Zee a 55 sh. — *Thee.* Ordinaire Congo 12½ d. cont.; 13¼ pr. — *Rijst* flaauw met zeer geringen omzet; voorraad 58,084 ton. — *Kaneel.* De 3 maandelijksche veiling loopt beter dan men verwacht had. Van 1819 b. 86 k. Ceylon, zijn ⅝ verkocht tot eene verlaging van 2 d. voor le en 1 a 2 d. voor de andere soorten. — *Salpeter.* 600 z. Bengaal, 7¼ ℔ zijn a 50 sh. verkocht. Voorraad 6820 ton. — *Wol.* De verhooging tot 8 % van de Disconts heeft den handel in dit artikel nog stiller gemaakt; de houders haasten zich echter niet met verkoopen, daar zij overtuigd dat de voorraad der fabriekanten onvoldoende is, en de kwantiteiten den 12 November in veiling komende, niet in alle behoeften zullen kunnen voorzien. De aanvoeren, die den 12 Nov. in veiling zullen gebragt worden, zijn zamengesteld uit 37,676 b. waarvan 8896 van Sydney, 6684 van Port Philip 2457 van Diemensland, 1597 van Adelaïde. 1539 van Nieuw-Zeeland en 16.500 van de Kaap de Goede Hoop.

TRIEST, 23 Okt. *Koffij* afgedaan 850 b. Rio van *f* 27 a 30. — *Suiker.* Crushed lager en met weinig handel; 100 t. van Holland werden *f* 26 a 27½ betaald. — *Cacao* vast, voor Para *f* 56, voor St.-Domingo *f* 50 besteed. — *Katoen* nominaal en zonder vraag voor het binnenland. — *Krenlen* lager, 1000 ctr, werden gedaan van *f* 12 a 26. — *Huiden* flaauw, 3800 st. Buffel en Runder werden *f* 34 a 94 betaald.

NEW-YORK, 14 Okt. *Katoen.* De verslimmerde geldmarkt doet de handel geheel stil staan; Wij kunnen dan ook niets anders vermelden dan dat slechts zeer kleine partijtjes a 3 c. strict middling zijn gedaan. De houders exporteeren het weinig voorradige en er wordt hier slechts weinig verwacht.

De berigten van Georgia en Alabama omtrent de oogst zijn voortdurend ongunstig. De raming is vrij algemeen 8 millioen balen.

NEW-ORLEANS, 13 Okt. *Katoen.* Prijzen blijven ten voordeele der koopers, middling 9½ a 10 c. Voorraad 109,000 b. Vrachten naar Liverpool ½ d.

CHARLESTON, 9 Okt. *Katoen.* Aanvoer der week 6509 b. Upland en 131 Sea Island. Uitvoer naar Liverpool 587 b. Upland en 113 Sea Island. In het begin was de markt zeer gedrukt en de handel stil; Woensdag waren er echter eenige koopers voor Europa, die, in de gelegenheid zijnde eenig papier te plaatsen, 1600 b. tot 2 a 2¼ c. onder de hoogste prijs van dit jaar kochten. Donderdag werden 1137 b. tot nieuw ⅛ c. verlaagde koers afgegeven.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 26 Okt. Buykes, Santa Rosa, Curaçao.

BROUWERSHAVEN, 26 Okt. Draijer, Madura, Padang n. Rott.

UITGEZEILD:

HELVOET, 26 Okt. Het schip Whampoa, n. Batavia, is bij het Pampus geankerd.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 28 Oktober, in lading naar:

Ludwigsh. en Munch.	F. W. Meeussen, Fortuna.
Duisburg.	H. van Stockum, Nordstern.
Mannheim.	G. Neff, Ocean.
Dusseldorp.	J. Scholten, Hoop op Zegen.
Urdingen en Ruhrort.	J. D. Keuter, Jonge Arend.
Weesel.	P. J. Balck, Vrouw Rebecca.
Keulen.	A. Wengetz, Cölln N°. 15.
Maintz.	F. Leydecker, Maintz N°. 2.

AMSTERDAM, 22 Oktober, vertrokken naar

Mannheim.	G. Itschert, Delphin.
Urdingen en Ruhrort.	G. Kivits, Nijverheid.

Rijnhoogte ARNHEM, 27 Okt. 3 p. 1 duim.
KEULEN, 27 „ 4 vt. 5 „

Advertentiën.

(3796) GETROUWD: A. T. OVERMAAT, van *Doesborgh*, en W. C. D'HERRIPON.

[illegible], 28 October 1857.

(3797) Heden overleed onze waarde Moeder en Behuwdmoeder HELENA VAN DAALEN, Weduwe van PETRUS GROOTENBOER, in den onderdom van 82 jaren.

ALKMAAR, den 24 October 1857.

T. J. EIJROND.
N. GROOTENBOER.

(3795) A Utrecht on demande au plutôt une **Secondante** externe, de la religion Catholique. S'adresser sous l'initiale X, chez la veuve J. R. VAN ROSSUM, Librairie à Utrecht.

(3785)

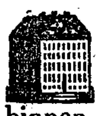

Door omstandigheden uit de HAND TE KOOP,

binnen *Nijmegen* en wel op het beste gedeelte der stad, een solied en goed onderhouden ***HUIS*** met annexe ***PAKHUIZEN*** en ***TUIN***, bijzonder geschikt voor **Heerenhuizinge** en tot de uitvoering eener Groote Zaak. Te bevragen *franco*, onder de letter Q, bij de Boek- en Courantdrukker LANGENDAM & C°. te *Nijmegen.*

Uittreksel uit een brief van onzen Dépôthouder. den Heer J. B. de Boer, te Makkum:

„De **Revalenta** wordt door twee lijders in dezen omtrek met zeer goed gevolg gebruikt en helpt hen veel beter dan de dusverre aangewende medicamenten; ik heb geene vergunning, hunne namen publiek te maken, doch ben bereid aan belangstellenden nadere inlichtingen te geven."

De talrijke bestellingen, die wij tegenwoordig op de **REVALENTA** ontvangen, bewijzen hoe weldadig zij werkt op de ziekte en kwalen, die door het vochtige, koude weder ontstaan of verergeren en gevoeliger worden.

Koorts, zinkings, hoofdpijn, slijm, zuur, maagpijn, kramp, galziekte, aamborstigheid, hoest, verstoppingen, diarrhaea, slechte spijsvertering, oprispingen, spanning op de maag en eene menigte andere ziekten geneest zij spoedig en met weinig kosten.

De gunst, waarin **DU BARRY'S REVALENTA** zich verheugt, heeft velen uitgelokt ze na te maken; wij moeten echter voor deze vervalschte Revalenta waarschuwen; er zijn er onder, die gevaarlijk zijn en moesten verboden worden.

De echte Revalenta van de Heeren BARRY DU BARRY & C°., 77 Regenstreet Londen, wordt verkocht door het **VERKOOPHUIS** en deszels Dépôts, en zijn de blikken Bussen omwikkeld met omslagen, waarop eene menigte Attesten in de Hollandsche Taal gedrukt staan.

(3798)

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY, een zeer aanbevelenswaardig middel tegen de roos. K... M., te Bolsward, leed sedert vele jaren aan deze ongesteldheid, en sedert 9 maanden was hij bijna blind en doof daarvan. Hij raadpleegde onderscheidene geneesheeren deswegens, doch de ziekte verslimmerde van dag tot dag en bragt eindelijk zijn leven in gevaar. Zijn goede geest echter verliet hem niet. een zijner kennissen bragt hem eene groote dosis zalf en pillen van Holloway; hij gebruikte dezelven, en de uitkomst was zoo voldoende dat hij in twee weken tijds, het gezigt en gehoor weder verkreeg, en twee maanden daarna volmaakt hersteld was.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij de Heeren ADAMA, Apothekers, Utrechtschestraat, Y N°. 251, en Nieuwendijk, L N°. 78, als Depôthouders te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST. dépôthouder te *Utrecht*, G. VERHAART, dépôthouder te *Brielle* en bij J. STRAATMAN, hoofd-dépôthouder te *'s Bosch*, alsmede *te Londen*, Strand, 244, *Holloway's-Etablishment*. (3706)

In den Boekhandel van C. L. VAN LANGENHUYSEN is verkrijgbaar:

Nieuw volledig Handboek der Kookkunst, bevattende alle mogelijke voorschriften tot het bereiden van alle soorten van spijzen; het vervaardigen van compote, gelei en salade; het inmaken en confijten van vruchten, enz. enz.

Alsmede:

Het te zamenstellen van een groot aantal taarten en gebakken, glazuur, ijs, crêmes, enz.; benevens opgave over dinés, soupés, enz., door J. VAN HEMERT. Derde aanzienlijk vermeerderde druk. Prijs *f* 1,20.

BOEKHANDEL VAN C. L. VAN LANGENHUYSEN TE AMSTERDAM.

AL DE WERKEN
VAN
HENDRIK CONSCIENCE.

Onder de grootste letterkundigen der beschaafde wereld bekleedt Hendrik Conscience niet de minste plaats Zijn talent, dat zoo heerlijk schittert in al zijne werken, heeft Europa de overtuiging geschonken, dat België eene eigenaardige letterkunde bezit.

De kunst kent geene grenzen, maar ziet zich overal, waar reinheid van beginselen en aantrekkelijkheid door eenvoud en waarheid geschat worden, het burgerschap aangeboden, Getuige daarvan het opmerkelijke feit, dat, na vele afzonderlijke uitgaven zijner werken, op dit oogenblik zelven, te Londen, te Parijs en te Leipzig nieuwe uitgaven zijner *volledige werken* verschijnen.

Terwijl onze grootste buitenlandsche naburen wedijveren, om al de schriften van Conscience te bezitten en te verspreiden, zijn deze werken in Nederland slechts onvolledig bekend; vele zijn totaal uitverkocht, enkelen daarvan hebben nooit onze grenzen bereikt, terwijl andere in formaten zijn uitgegeven, die met de thans bestaande niet overeenkomen. Daarenboven beloopt de aankoop van die werken, welke nog verkrijgbaar zijn, eene som, niet voor iedereen bereikbaar.

Wilde men dus al die bezwaren uit den weg ruimen, en Conscience zoowel in het woonvertrek van den burger als het salon van den rijke toegang verleenen, — dan moest er noodwendig en, waarop wij vooral drukken, eene *goedkoope* uitgave van die werken verschijnen. Het is daarom, dat de uitgevers gehoor gevende aan het zóó algemeen gebleken verlangen, besloten hebben zoodanige *goedkoope* uitgave te ondernemen.

De volledige uitgaaf, zal niettegenstaande zij zéér fraai zal zijn, niet meer kosten dan fl. 22,80, terwijl men thans voor den aankoop der *onvolledige* werken ongeveer fl. 60 moet besteden.

Inzonderheid voor Nederland hebben zijne werken eene uitmuntende waarde, omdat zijne novellen voor het grootste gedeelte, de type dragen ook van ons volkskarakter.

Wat waarlijk schoon en goed is, gaat niet voorbij, maar blijft; — van daar ook, dat Conscience immer en in iedere woning als een goeden vriend ontvangen wordt.

De uitgaaf geschiedt in Engelsch formaat, op zwaar, fraai papier, en wordt met een duidelijke, compresse letter gedrukt.

Ieder werk zal opgeluisterd worden door eene keurige houtgravure.

Elk deel bevat 80 tot 120 bladzijden druks, die den inteekenaren voor den prijs van 60 cts. worden afgeleverd.

De geheele uitgaaf wordt geschat ongeveer 38 deelen te zullen beloopen, waarvan er thans reeds de volgende het licht zien: **Het Wonderjaer. — De Leeuw van Vlaenderen. — Hoe men schilder wordt. — Wat een moeder lyden kan. — Siska van Roosemael. — Geschiedenis van Graef Hugo van Craenhove en van zynen vriend Abulfaragus. — Avondstonden,** bevatten: DE ENGEL DES GODS EN DE GEEST DES KWAEDS; HET BEULENKIND; QUINTIN MATZYS; DE GEEST; DE DOODKOORTS; DE NIEUWE NIOBE, enz. enz. **Eenige bladzyden uit het boek der Natuer. — Lambrecht Hensmans. — Jacob van Artevelde. — De loteling. — Baes Ganzendonck. — Houten Clara. — Blinde Roza. — Rikke-Tikke-Tak — De arme edelman. — De gierigaerd. — De boerenkryg. — De gelddnivel.** Terwijl nog moeten verschijnen: **De grootmoeder. — Ludwig en Clothildis. — De plaeg der dorpen. — Het geluk van ryk te zyn. — Moeder Job. — Mengelingen,** bevattende: DE MOORDENAER; DE BRANDENDE SCHAEPHERDER; DE LANGE NAGEL; DE ZENDING DER VROUW, enz. **Een bundel redevoeringen.**

☞ Boekhandelaren genieten het zelfde rabat als bij de Uitgevers.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.